

GGG astma & COPD

Zorg op maat van de patiënt

GGG astma & COPD

Heb je al een GGG uitgevoerd in de apotheek?

A. Ja, regelmatig

B. Ja, maar slechts één of twee keer

C. Neen, nog nooit

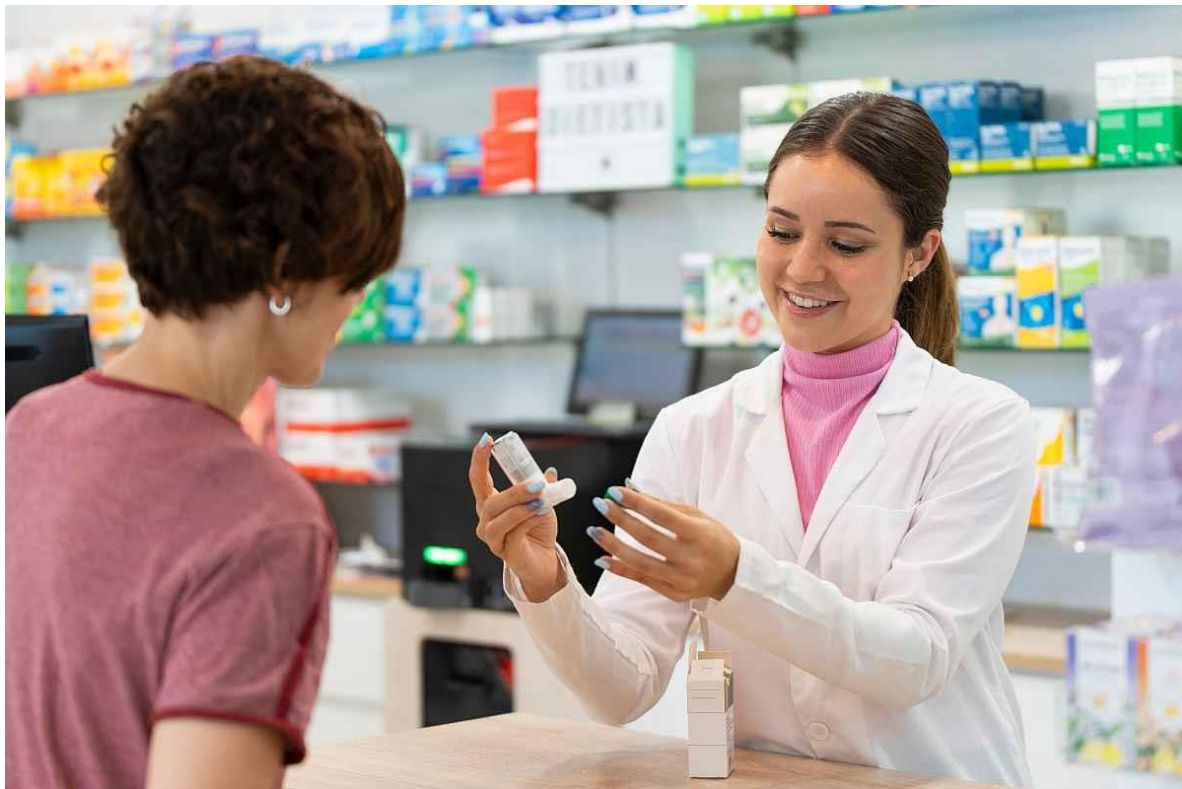
Patiënt komt met een voorschrift voor een puffer

- ✦ Eerste aflevering?
- ✦ Voor wie is de puffer?
- ✦ "Heeft de arts gezegd hoe (vaak) u de puffer moet gebruiken?"

R/ Symbicort 160/4.5 Turbuhaler
2x per dag 1 dosis

Uitleg a.d.h.v. demo model

Ik doe voor, u doet na

1 keer tonen

→ samen herhalen

→ Controle juist gebruik op
moment van afleveren

COPD & ASTMA

- Wereldwijd 3de belangrijkste doodsoorzaak (WHO)
 - >< belangrijkste chronische aandoening bij jongvolwassenen
- Progressieve aandoening met belangrijke morbiditeiten en belangrijke impact op de levenskwaliteit van de patiënt
 - >< aangeboren
- Goede behandeling vertraagt de evolutie van de ziekte, en verbetert zowel symptomen als levenskwaliteit van de patiënt
 - functie longblaasjes >< ontsteking

Astma & COPD - behandeling

Behandelingsdoelen

- Symptomen te verlichten en te verminderen
- Exacerbaties te voorkomen en te behandelen
- Progressie van de ziekte te af te remmen
- De inspanningstolerantie en de levenskwaliteit te verbeteren

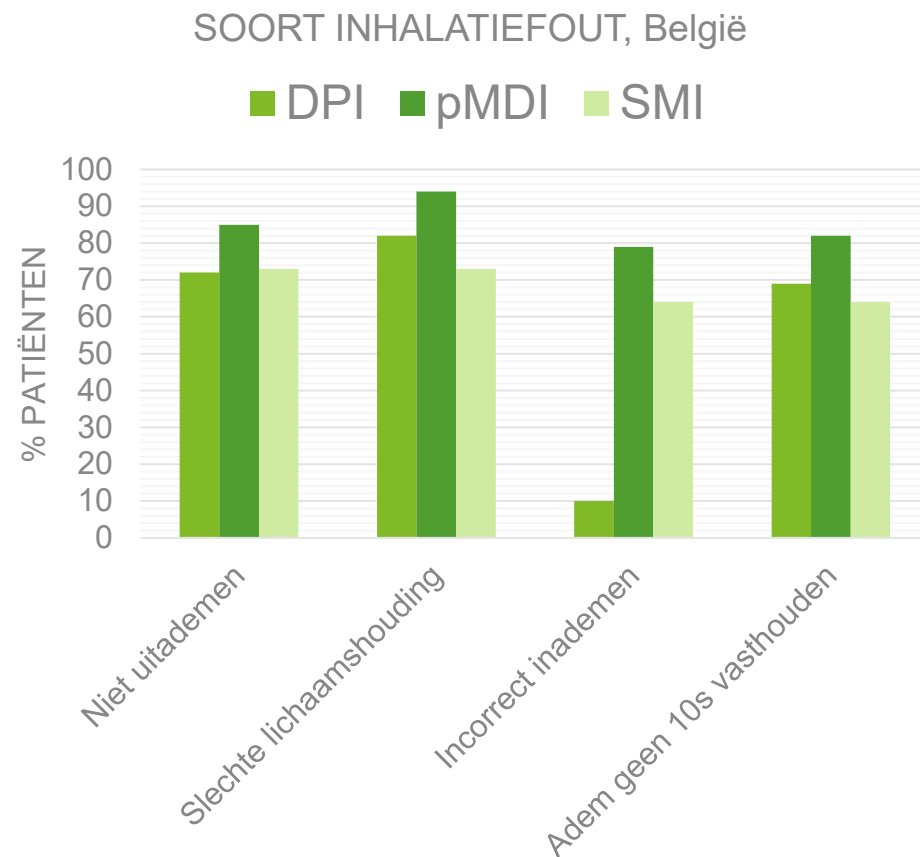
Multifactorieel

- Medicamenteuze behandeling
- Rookstop
- Lichaamsbeweging
- Gezonde evenwichtige voeding
- Vaccinatie

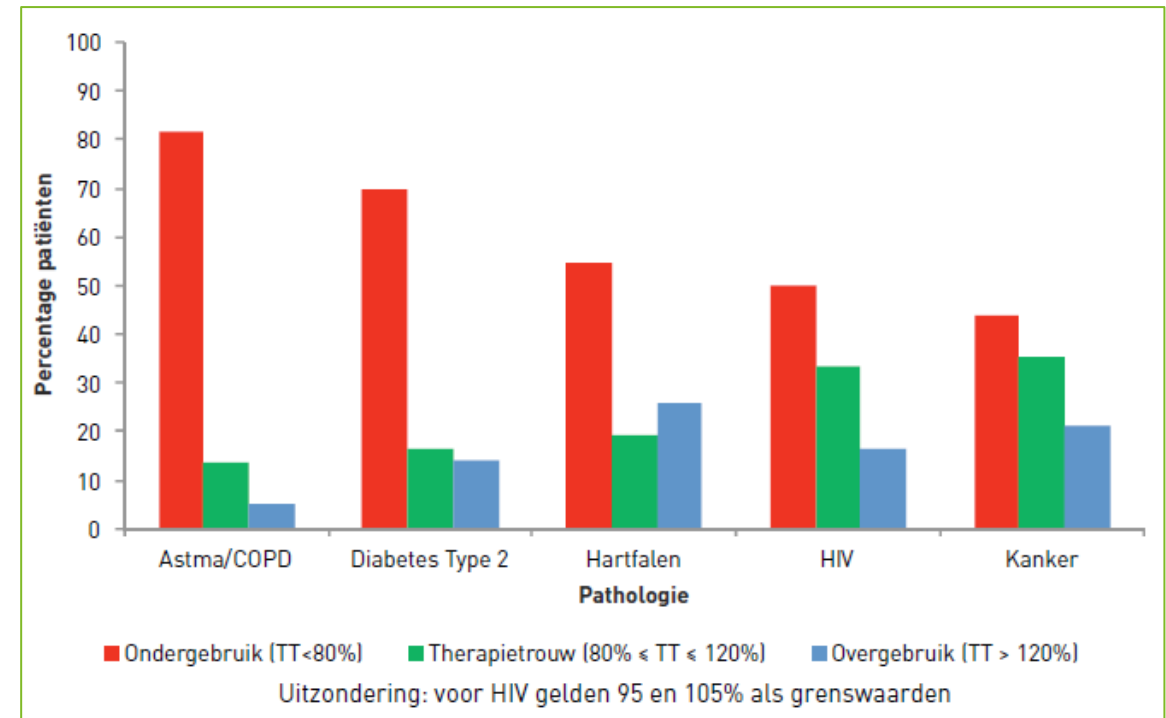

Gebruik GM – Enkele vaststellingen

Fouten bij inhalatie (1)

Therapietrouw (2)

Wetenschappelijke evidentie: rol officina-apotheker (bij COPD)

Studie E. Tommelein et al. (België)

- Begeleidingsgesprek Goed Gebruik Geneesmiddelen COPD
- Interventiegroep + controlegroep

RESULTATEN:

- Inhalatietechniek en therapietrouw → significante verbetering
- ↓ ziekenhuisopnames, ↓ ernstige exacerbaties → ↓ kost voor patiënt en maatschappij

Wat verstaan onder GGG?

Begeleiden van de patiënt

Vervolledigen van zijn kennis over zijn aandoening en zijn behandeling

Doel: optimaliseren van de behandeling en kennis

Inhoud:

1. Aandoening en symptomen
2. ***(Goed) gebruik geneesmiddelen & Therapietrouw***
3. Vaccinatie en niet-medicamenteuze behandeling

Voortgezette Farmaceutische Zorg / huisapotheker

Voor welke patiënten (COPD)?

- Leeftijd minstens **50 jaar** (tenzij voorgeschreven)
- Onder behandeling = min. 1 aflevering in de voorbije 12 maanden
- Betrokken medicatie
 - **Langwerkende bronchodilatoren**
 - In monotherapie: LABA of LAMA
 - Combinatiepreparaten (LABA_LAMA; LABA_ICS; LABA_LAMA_ICS)
 - Alleen **terugbetaalde** GM
 - Doseeraërosols of droge poeder inhalatoren
- **Initiatie:** apotheker, arts, patiënt

Voor welke patiënten (ASTMA)?

- Elke Leeftijd
- Eerste aflevering ICS (in de laatste 12 maand) en eerder gebruik noodmedicatie
- Onvoldoende controle = positief antwoord op minstens 1 van de volgende 2 vragen:

Hoe vaak bent u in de afgelopen 4 weken 's nachts of 's morgens vroeger dan gewoonlijk wakker geworden door uw astmaklachten/kortademigheid?

Indien één of meerdere keren in de voorbije maand > astma niet onder controle

Hoe vaak hebt u in de afgelopen 4 weken uw inhalator (puffer) met snelwerkende medicatie gebruikt?

Indien meer dan 2 x per week (exclusief profylactische gebruik, bv voor sporten) > astma niet onder controle

- Betrokken medicatie
 - **ICS (mono of combi)**
 - Alleen **terugbetaalde** GM
 - Doseeraërosols of droge poeder inhalatoren
- **Initiatie:** apotheker, arts, patiënt

Inhalatorengids

(laatste update: 12/24)

LABA - Langwerkende β_2 -mimetica

Foradil® Formoterol [Start: 2 min.; duur: 12 uur] DPI Aerolizer 1-2 inhalaties 2x/dag	Formagal® Formoterol [Start: 2 min.; duur: 12 uur] DPI Axhaler 1-2 inhalaties 1-2x/dag	Formoair® Formoterol [Start: 2 min.; duur: 12 uur] MDI 1-2 inhalaties 2x/dag
Novolizer Formoterol® Formoterol [Start: 2 min.; duur: 12 uur] DPI Novolizer 1-2 inhalaties 2x/dag	Onbrez® Indacaterol [Start: 5 min.; duur: 24 uur] MDI Breezhaler 1 inhalatie 1x/dag	Striverdi® Indacaterol [Start: 5 min.; duur: 24 uur] MDI Resimat 2 inhalaties 1x/dag
Serevent® Salmeterol [Start: 15 - 30 min.; duur: 12 uur] MDI Evohaler 2 (max. 4) inhalaties 2x/dag	Serevent® Salmeterol [Start: 15 - 30 min.; duur: 12 uur] DPI Diskus 1 (max. 2) inhalaties 2x/dag	

LAMA - Langwerkende anticholinergica

Bretaris® Acidinium [Start: 30 min.; duur: 12 uur] DPI Genuair 1 inhalatie 2x/dag	Seebri® Glycopyrronium [Start: 15 min.; duur: 24 uur] DPI Breezhaler 1 inhalatie 1x/dag	Spiriva® Tiotropium [Start: 30 min.; duur: 24 uur] DPI Handihaler 1 inhalatie 1x/dag
Spiriva® Tiotropium [Start: 30 min.; duur: 24 uur] MDI Resimat 2 inhalaties 1x/dag	Tiotraxa® Tiotropium [Start: 30 min.; duur: 24 uur] DPI Vertical-Haler 1 inhalatie, 1x/dag	Incruse® Umeclidinium [Start: 30 min.; duur: 24 uur] DPI Ellipta 1 inhalatie 1x/dag

LABA + LAMA

Duaklir® Formoterol + Aciclinium [Start: 2 min.; duur: 12 uur] DPI Genuair 1 inhalatie 2x/dag	Ultibro® Indacaterol + Glycopyrronium [Start: 5 min.; duur: 24 uur] DPI Breezhaler 1 inhalatie 1x/dag	Spiolto®/Yanimo® Olodaterol + Tiotropium [Start: 5 min.; duur: 24 uur] MDI Resimat 2 inhalaties 1x/dag
Anoro® Vilanterol + Umeclidinium [Start: 15 min.; duur: 24 uur] MDI Ellipta 1 inhalatie 1x/dag		

ICS - Inhalatiecorticosteroiden

Qvar® Beclometason [beoordelen na 1 week gebruik] MDI Authohaler 1-4 inhalaties 2x/dag	Budesonide Easyhaler® Budesonide [beoordelen na 1 week gebruik] DPI Easyhaler 1-2 inhalaties 1-2x/dag	Miflonide® Budesonide [beoordelen na 1 week gebruik] DPI Breezhaler 1-2 inhalaties 2x/dag
Novolizer Budesonide® Budesonide [beoordelen na 1 week gebruik] DPI Novolizer 1-2 inhalaties 1-2x/dag	Flixotide® Fluticasone propionate [beoordelen na 1 week gebruik] MDI 1-2 inhalaties 2x/dag	Flixotide® Fluticasone propionate [beoordelen na 1 week gebruik] DPI Diskus 1-2 inhalaties 2x/dag

ICS + LABA

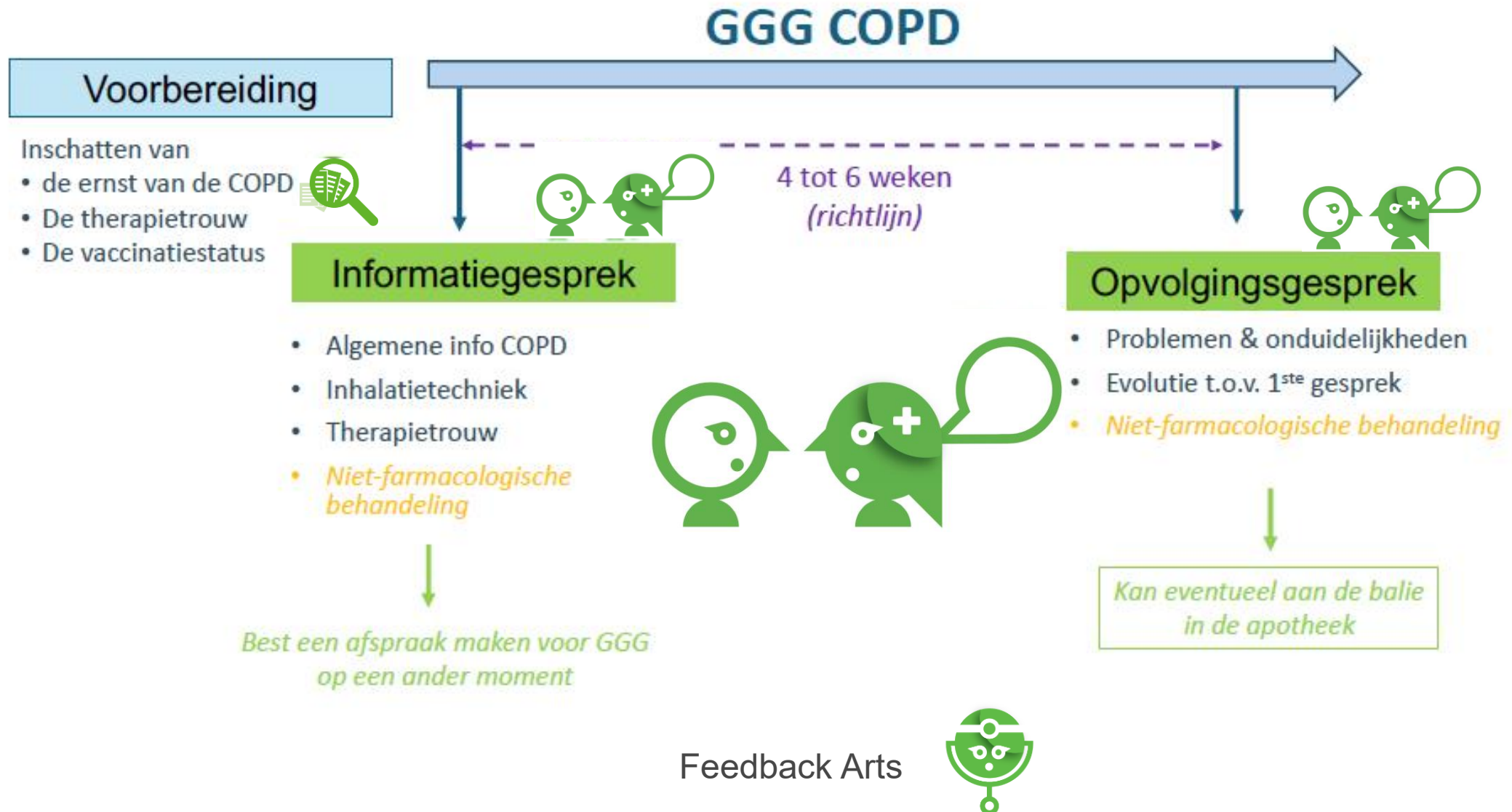
Inuvair® Beclometason + Formoterol [beoordelen na 1 week gebruik] MDI Nexthaler 1-2 inhalaties 2x/dag	Inuvair® Beclometason + Formoterol [beoordelen na 1 week gebruik] DPI Nexthaler 1-2 inhalaties 2x/dag	Airbufo® Budesonide + Formoterol [beoordelen na 1 week gebruik] DPI Forspiro 1-2 inhalaties 1-2x/dag
Bufomix® Budesonide + Formoterol [beoordelen na 1 week gebruik] DPI Easyhaler 1-2 inhalaties 1-2x/dag	Symbicort® Budesonide + Formoterol [beoordelen na 1 week gebruik] MDI 2 inhalaties 2x/dag	Symbicort® Budesonide + Formoterol [beoordelen na 1 week gebruik] DPI Turbohaler 1-2 inhalaties 1-2x/dag
Zephyrus® Budesonide + Salmeterol [beoordelen na 1 week gebruik] DPI Axhaler 1 inhalatie 2x/dag	Relvar® Fluticasone furoate + Vilanterol [beoordelen na 1 week gebruik] DPI Ellipta 1 inhalatie 1x/dag	Flutiform® Fluticasone propionate + Formoterol [beoordelen na 1 week gebruik] MDI 2 inhalaties 2x/dag
Flutisacombi® Fluticasone propionate + Salmeterol [beoordelen na 1 week gebruik] MDI 2 inhalaties 2x/dag	Flutisamix® Fluticasone propionate + Salmeterol [beoordelen na 1 week gebruik] DPI Easyhaler 1 inhalatie 1-2x/dag	Seretide® Fluticasone propionate + Salmeterol [beoordelen na 1 week gebruik] MDI 2 inhalaties 1-2x/dag
	Seretide® Fluticasone propionate + Salmeterol [beoordelen na 1 week gebruik] DPI Diskus 1 inhalatie 1-2x/dag	Atectura® Mometason + Indacaterol [beoordelen na 1 week gebruik] DPI Breezhaler 1 inhalatie 1x/dag

ICS + LABA + LAMA

Trimbow® Beclometason + Glycopyrronium + Formoterol [Start: 2 min.; duur: 12 uur] MDI 2 inhalaties 2x/dag	Trimbow® Beclometason + Glycopyrronium + Formoterol [Start: 2 min.; duur: 12 uur] DPI Nexthaler 2 inhalaties 2x/dag	Trixeo® Budesonide + Glycopyrronium + Formoterol [Start: 2 min.; duur: 12 uur] MDI Aerosphere 2 inhalaties 2x/dag
Trelegy® Fluticasone furoate + Umeclidinium + Vilanterol [Start: 5 min.; duur: 24 uur] DPI Ellipta 1 inhalatie 1x/dag	Enerzair® Mometason + Glycopyrronium + Indacaterol [Start: 5 min.; duur: 24 uur] DPI Breezhaler 1 inhalatie 1x/dag	

Let op! Spiriva niet meer terugbetaald sinds 02/25

Verloop GGG COPD: stappenplan // GGG ASTMA

Elhassan Baazizi (52)

1972-08-10 - 72081061175

COPD Medicatiehistoriek

AIRBUFO FORSPIRO 320MCG/9,0MCG INHAL. 3 X 60DOSIS

1 aflevering(en) - laatste aflevering: 17/12/2024

AIRBUFO FORSPIRO 320MCG/9,0MCG INHAL. 1 X 60DOSIS

1 aflevering(en) - laatste aflevering: 17/12/2024

AIRBUFO FORSPIRO 160MCG/4,5MCG INHAL. 2 X 60DOSIS

1 aflevering(en) - laatste aflevering: 17/12/2024

AIRBUFO FORSPIRO 160MCG/4,5MCG INHAL. 6 X 60DOSIS

1 aflevering(en) - laatste aflevering: 17/12/2024

ACEDICONE COMP. 20 X 5 MG

79 aflevering(en) - laatste aflevering: 28/06/2024

Vorbereitung

GESPREK

HISTORIEK

Eerste gesprek

Tweede gesprek

Gespreksinformatie

Datum gesprek

20/03/2025

Wie heeft het gesprek geïnitieerd?

Apotheker

Naam apotheker

Medische achtergrondinformatie

Notities (medische informatie – aandachtspunten – levensstijl - opvolging ...)

Aandoening en Symptomen

Medicamenteuze behandeling: inhalatoren en co-medicatie

Vaccinatie en niet-medicamenteuze behandeling

Acties

Blanco template verslag arts

Mail/folder naar patient

Patiëntenfolder visualiseren

OPSLAAN

eForm COPD

Elhassan Baazizi (52)

1972-08-10 - 72081061175

COPD Medicatiehistoriek

AIRBUFO FORSPIRO 320MCG/9,0MCG INHAL. 3 X
60DOSIS

1 aflevering(en) - laatste aflevering: 17/12/2024

AIRBUFO FORSPIRO 320MCG/9,0MCG INHAL. 1 X
60DOSIS

1 aflevering(en) - laatste aflevering: 17/12/2024

AIRBUFO FORSPIRO 160MCG/4,5MCG INHAL. 2 X
60DOSIS

1 aflevering(en) - laatste aflevering: 17/12/2024

AIRBUFO FORSPIRO 160MCG/4,5MCG INHAL. 6 X
60DOSIS

1 aflevering(en) - laatste aflevering: 17/12/2024

ACEDICONE COMP. 20 X 5 MG

79 aflevering(en) - laatste aflevering: 28/06/2024

Voorbereiding

- Welke puffers?
- Therapietrouw?
- Huisapotheke?
- Vaccinatie?
- Co-medicatie
- Behandeling exacerbaties?

Aanbevolen vaccinaties HGR

- Influenza
- Pneumokokken
- COVID-19

Co-medicatie / aanpak exacerbaties

- Theofylline
- Azitromycine
- Antibiotica
- Oraal corticosteroïd
- Antitussiva / mucolytica
- Rookstopmiddelen

GGG COPD - Gespreksformulier p. 1/3GGG COPD - Gespreksformulier p. 2/3GGG COPD - Gespreksformulier p. 3/3

Informatiegesprek

Steekkaart als leidraad

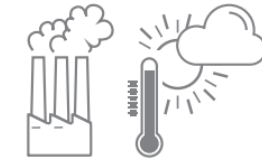
Preventie van de exacerbatie

Goed gebruik van geneesmiddelen

Zich beschermen tegen infecties

Vermijden van blootstellingen aan irriterende stoffen

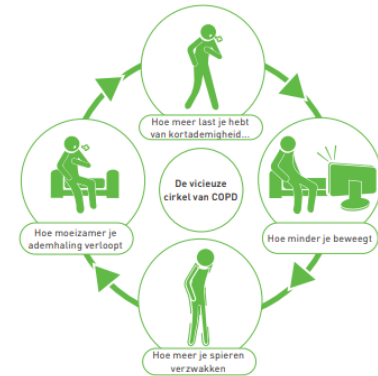
Behandelen van comorbiditeiten, bijvoorbeeld gastro-oesofageale reflux

Medicamenteuze behandeling

Basis van de behandeling = bronchodilatoren door inhalatie
Symptomen die permanent aanwezig zijn → Langwerkende bronchodilator → Dagelijks
Intermittente symptomen → Kortwerkende bronchodilator → Zo nodig

Actief blijven

Regelmatig lichamelijke activiteit = sport
Voorbeelden: wandelen, de trap nemen, boodschappen doen, het huishouden doen, klusjes doen

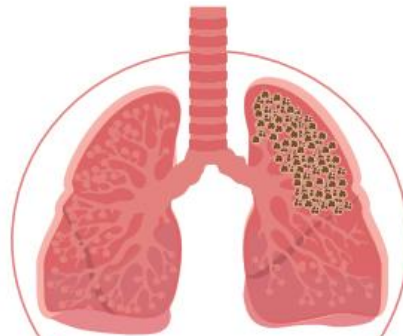
INFLAMMATIE

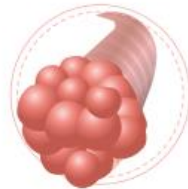
Normale bronchus

Obstructie van de bronchus

KORTADEMIGHEID

Normaal longblaasje

Vernietiging van longblaasjes (= emfyseem)

Verdikking van de wanden (oedeem)
+ overmatige slijmproductie
→ obstructie van de luchtstroom

Vermindering van gasuitwisseling
+ verlies van elasticiteit van de longen
→ moeilijke ademhaling (lucht blijft in de longen) en verminderde zuurstoftoevoer naar het lichaam

Belangrijkste oorzaken: roken (ook passief) +++ , beroepsmatige blootstelling (solventen, stof, rook, ...)

Symptomen

Kortademigheid

Hoest

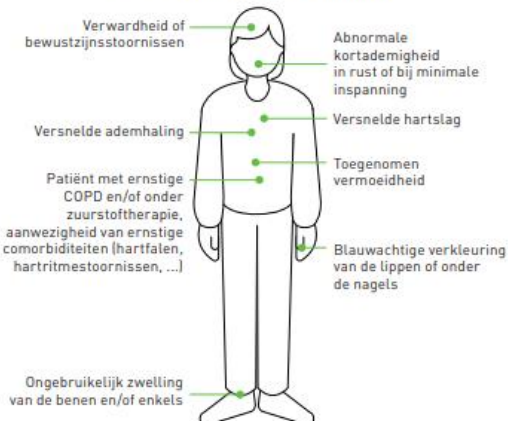

Slijmen

Exacerbatie = periode van verergering van symptomen
→ verergering van de ziekte

Oorzaken: infecties (bijv. griep, Covid, longontsteking), luchtvervuiling, irriterende stoffen

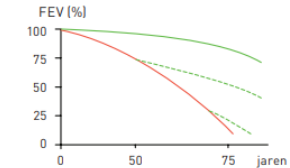
Alarmsignalen die onmiddellijke medische hulp vereisen (spoedgevallendienst)

Niet-medicamenteuze behandeling

Rookstop

E-form als leidraad

 OPSLAAN

Elhassan Baazizi (52)

1972-08-10 - 72081061175

GESPREK

HISTORIEK

Eerste gesprek

Tweede gesprek

COPD Medicatiehistoriek

AIRBUFO FORSPIRO 320MCG/9,0MCG

INHAL. 3 X 60DOSIS

1 aflevering(en) - laatste aflevering: 17/12/2024

AIRBUFO FORSPIRO 320MCG/9,0MCG

INHAL. 1 X 60DOSIS

1 aflevering(en) - laatste aflevering: 17/12/2024

AIRBUFO FORSPIRO 160MCG/4,5MCG

INHAL. 2 X 60DOSIS

1 aflevering(en) - laatste aflevering: 17/12/2024

AIRBUFO FORSPIRO 160MCG/4,5MCG

INHAL. 6 X 60DOSIS

1 aflevering(en) - laatste aflevering: 17/12/2024

ACEDICONE COMP. 20 X 5 MG

79 aflevering(en) - laatste aflevering: 28/06/2024

Gespreksinformatie

Datum gesprek

31/03/2025

Wie heeft het gesprek geïnitieerd?

Apotheker

Apotheker

Arts

Patiënt

Medische achtergrondinformatie

Notities (medische informatie – aandachtspunten – levensstijl - opvolging ...)

Ernstige COPD: combi LAMA+LAMA; Zuurstoftherapie; roker; ziekenhuisopname november 2024

1 Aandoening en Symptomen

2 Medicamenteuze behandeling: inhalatoren en co-medicatie

3 Vaccinatie en niet-medicamenteuze behandeling

Acties

Blanco template verslag arts

Mail/folder naar patient

Patiëntenfolder visualiseren

OPSLAAN

Aandoening en Symptomen

1: COPD en symptomen

Kennis/begrip

Onderwerpen waarvoor kennis/begrip onvoldoende is

Exacerbaties, Alarmsymptomen

Notities kennis/begrip

Onvoldoende beseft van impact exacerbaties op evolutie COPD

Bezorgdheden

Specifieke bezorgdheden

Bezorgdheden over de aandoening, Negatieve impact op de levenskwaliteit

Notities bezorgdheden

Ludo vindt het jammer dat hij niet meer kan gaan wandelen met zijn hond

Informatie voor de patiënt

- ☐ Informatie over de behandeling van COPD
- ☒ Informatie over de behandeling van exacerbaties
- ☒ Informatie over de alarmsymptomen
- ☒ Aanbeveling behandelende arts te raadplegen

Notities interventies

COPD

COPD

Wat weet je over COPD?

Exacerbaties

Wat weet je over exacerbaties?

Symptomen

Wat zijn jouw symptomen?

Figuur 4: CAT-vragenlijst ^[7]

CAT-VRAGENLIJST			
Ik hoest nooit.	①①②③④⑤	Ik hoest de hele tijd.	
Ik heb helemaal geen fluimen in mijn borst.	①①②③④⑤	Mijn borst zit vol fluimen.	
Ik heb helemaal geen beklemmend gevoel op mijn borst.	①①②③④⑤	Ik heb een zeer beklemmend gevoel op mijn borst.	
Als ik een helling of een trap oploop, kom ik niet in ademnood.	①①②③④⑤	Als ik een helling of een trap oploop, kom ik in erge ademnood.	
Ik ben helemaal niet beperkt in mijn huiselijke activiteiten.	①①②③④⑤	Ik ben sterk beperkt in mijn huiselijke activiteiten.	
Ondanks mijn longaandoening voel ik mij zelfverzekerd wanneer ik mij buitenshuis begeef.	①①②③④⑤	Door mijn longaandoening voel ik mij helemaal niet zelfverzekerd wanneer ik mij buitenshuis begeef.	
Ik slaap vast.	①①②③④⑤	Ik slaap niet vast wegens mijn longaandoening.	
Ik zit boordevol energie.	①①②③④⑤	Ik heb helemaal geen energie.	
TOTAAL:			

De AstmaControle Test (ACT-test)

1. Hoe vaak in de afgelopen 4 weken heeft u door uw astma op het werk, op school/de universiteit of thuis minder kunnen doen dan normaal ?					
☐ De hele tijd	☐ Meestal	☐ Soms	☐ Zelden	☐ Nooit	Score:
1	2	3	4	5	
2. Hoe vaak in de afgelopen 4 weken bent u kortademig geweest?					
☐ Meer dan eenmaal per dag	☐ Eenmaal per dag	☐ 3 tot 6 keer per week	☐ Een- of tweemaal per week	☐ Helemaal niet	Score:
1	2	3	4	5	
3. Hoe vaak in de afgelopen 4 weken bent u 's nachts of 's morgens vroeger dan gewoonlijk wakker geworden door uw astmaklachten (piepen, hoesten, kortademigheid, een beklemmend gevoel of pijn op de borst)?					
☐ 4 of meer nachten per week	☐ 2 tot 3 nachten per week	☐ Eenmaal per week	☐ Een- of tweemaal per week	☐ Helemaal niet	Score:
1	2	3	4	5	
4. Hoe vaak in de afgelopen 4 weken heeft u uw inhalator (pufjes) met snelwerkende medicatie gebruikt?					
☐ 3 keer of meer per dag	☐ 1 tot 2 keer per dag	☐ 2 of 3 keer per week	☐ Eenmaal of minder per week	☐ Helemaal niet	Score:
1	2	3	4	5	
5. Hoe beoordeelt u de mate waarin u gedurende de afgelopen 4 weken uw astma onder controle had?					
☐ Helemaal niet onder controle	☐ Slecht onder controle	☐ Enigszins onder controle	☐ Goed onder controle	☐ Volledig onder controle	Score:
1	2	3	4	5	
Astmacontroletest (www.asthmacontroltest.com)					TOTAAL:

ACT-score	Interpretatie ACT-score	Interventie apotheker
<15	Astma niet onder controle	Tracht oorzaak te vinden: 1/ Therapietrouw 2/ Inhalatietechniek / keuze inhalatietoestel 3/ Interactie met B-blokkers 4/ Niet medicamenteuze raadgevingen naleven 5/ Therapie onvoldoende sterk
15-19	Astma gedeeltelijk onder controle	
20-25	Astma goed onder controle	Informeel: dat astma goed onder controle is en benadruk het belang om het geneesmiddel dagelijks te blijven gebruiken.

Gebaseerd op protocol Farmaceutische zorg bij astma, Ugent

De scores van alle 5 vragen worden opgeteld tot een totaalscore. Deze totaalscore varieert tussen 5 en 25: hoe hoger, hoe beter de astmacontrole. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de

2: Medicamenteuze behandeling: inhalatoren en co-medicatie

Kennis/begrip

Notities kennis/begrip

Veel gebruik van antitussiva, eerder dan airbufo;

Onderwerpen waarvoor de kennis/begrip van de patiënt onvoldoende is

Onderhoud versus noodbehandeling, Behandeling exacerbaties

Bezorgdheden

Notities bezorgdheden

Geen, laagst wel van onvoldoende symptoomcontrole

Specifieke bezorgdheden

Onvoldoende effect van de behandeling

Gebruik inhalatoren

Notities inhalatoren

Geen problemen

Problemen bij het gebruik van inhalatoren

Therapietrouw

Notities therapietrouw

Te weinig airbufo

Redenen voor therapietrouw

Vergeetachtigheid

Informatie voor de patiënt

- ☐ Informatie over de behandeling van COPD
- ☐ Informatie over de behandeling van exacerbaties
- ☐ Inhalatie-instructies
- ☐ Aanbeveling behandelende arts te raadplegen
- ☒ Belang dagelijks gebruik puffers

Notities interventies

Interventies

- ☐ Hulp voorstellen om de therapietrouw te verbeteren
- ☐ Medicatienazicht voorstellen
- ☒ Medicatieschema meegeven
- ☐ Contact opnemen met de behandelende arts van de patiënt

Geneesmiddelen

Wat weet je over je geneesmiddelen?

Inhalatietechniek

Hoe gebruik je jouw inhalator?

Therapietrouw

Hoe zorg je ervoor dat je elke dag je medicatie inneemt?

De behandeling

3: Vaccinatie en niet-medicamenteuze behandeling

Vaccinatie

☹️☹️☹️☹️😊

Notities vaccinatie

Vaccinaties in orde!

Vaststellingen ivm vaccinatie

Rookstatus

☹️☹️☹️😊😊

Notities rookstatus

Wenst te blijven roken ondanks zuurstoftherapie

Vaststellingen ivm rookstatus

Onvoldoende motivatie tot rookstop

Fysieke activiteit

☹️☹️😊😊😊😊

Notities fysieke activiteit

Ludo zou graag meer kunnen wandelen met de hond

Vaststellingen ivm fysieke activiteit

Gemotiveerd tot meer bewegen

Voedingsgewoonten

☹️☹️😊😊😊😊

Notities voedingsgewoonten

Ludo zou graag meer informatie wensen hoe hij zijn eetgewoonten kan aanpassen

Vaststellingen ivm voedingspatroon

Geen aangepaste voedingsgewoonten, maar bereid tot gezonder eten

Informatie voor de patiënt

☐ Informatie over belang vaccinatie

☐ Informatie over het belang van lichaamsbeweging

☒ Informatie over het belang van gezonde voeding

☐ Informatie over belang rookstop

☐ Aanbeveling behandelende arts te raadplegen

☒ Aanbeveling een andere zorgverlener te raadplegen

Interventies

☐ Griep en/of COVID-vaccinatie voorstellen

☐ Voorstellen rookstopbegeleiding

☐ Contact opnemen met de behandelende arts van de patiënt

Lichaamsbeweging

Wat doe je wekelijks aan lichaamsbeweging?

Rookstop

Wat is jouw motivatie om te stoppen met roken?

Evenwichtige voeding

Hoe is je gewicht geëvolueerd de laatste tijd?

Niet-medicamenteuze behandeling

Elhassan Baazizi (52)

1972-08-10 - 72081061175

COPD Medicatiehistoriek

AIRBUFO FORSPIRO 320MCG/9,0MCG INHAL. 3 X 60DOSIS

1 aflevering(en) - laatste aflevering: 17/12/2024

AIRBUFO FORSPIRO 320MCG/9,0MCG INHAL. 1 X 60DOSIS

1 aflevering(en) - laatste aflevering: 17/12/2024

AIRBUFO FORSPIRO 160MCG/4,5MCG INHAL. 2 X 60DOSIS

1 aflevering(en) - laatste aflevering: 17/12/2024

AIRBUFO FORSPIRO 160MCG/4,5MCG INHAL. 6 X 60DOSIS

1 aflevering(en) - laatste aflevering: 17/12/2024

ACEDICONE COMP. 20 X 5 MG

79 aflevering(en) - laatste aflevering: 28/06/2024

GESPREK

HISTORIEK

Eerste gesprek

Tweede gesprek

Gespreksinformatie

Datum gesprek

20/03/2025

Wie heeft het gesprek geïnitieerd?

Apotheker

Naam apotheker

Medische achtergrondinformatie

Notities (medische informatie – aandachtspunten – levensstijl - opvolging ...)

Aandoening en Symptomen

Medicamenteuze behandeling: inhalatoren en co-medicatie

Vaccinatie en niet-medicamenteuze behandeling

Acties

Blanco template verslag arts

Mail/folder naar patient

Patiëntenfolder visualiseren

OPSLAAN

Gesprek afronden

Acties

 Blanco template verslag arts

 OPSLAAN

Akkoord pati

de patiënt gaat

Betreft: evaluatie gebruik geneesmiddelen COPD (GGG)

Geachte Dokter _____,

In het kader van een begeleidingsgesprek "Goed Gebruik Geneesmiddelen COPD" had ik met één van uw patiënten een gesprek ter evaluatie en optimalisatie van het goed geneesmiddelengebruik en de therapietrouw voor de farmacologische en niet-farmacologische COPD-behandeling.

Gegevens patiënt

Naam en voornaam: _____ INSZ-nummer: _____

Inhalator 1: _____ Inhalator 2: _____

Dit gesprek vond plaats in de apotheek op _____ (datum).

Tijdens dit gesprek deed ik volgende vaststellingen en moedigde ik uw patiënt aan dit met u te bespreken bij een volgende raadpleging:

- ☐ **Geen** moeilijkheden bij het gebruik van zijn/haar COPD-geneesmiddelen.
- ☐ **Inhalatiemoeilijkheden** bij het gebruik van: _____
 - ☐ Hand-mondcoördinatie
 - ☐ Onvoldoende inhalatiekracht
 - ☐ Problemen met handvaardigheid
 - ☐ Andere: _____
- ☐ Gebruik van **verschillende types** inhalatoren
- ☐ Optreden van **ongewenste effecten** _____
- ☐ **Therapietrouw:** de patiënt gebruikt **teveel/te weinig** van het geneesmiddel

Wat is een exacerbatie?

Om exacerbaties te voorkomen, is het essentieel om je onderhoudsbehandeling dagelijks te gebruiken. De inhalator(en) gebruiken en vaccineren tegen griep, COVID-19 en longontsteking. Als je rookt, is stoppen met roken het beste wat je kunt doen, ongeacht je leeftijd.

Goed gebruik van geneesmiddelen

Wanneer je arts raadplegen?

- Je het gevoel hebt dat je geneesmiddelen minder goed werken.
- Je je noodmedicatie vaker gebruikt dan afgesproken.
- Je symptomen gedurende meer dan 2 dagen erger worden: hoest, het opgeven van slijmen of meer last van kortademigheid.

Je inhalator goed gebruiken

Hieronder vind je de inhalatie-instructies voor je inhalator(s).

Tweede gesprek

Elhassan Baazizi (52)
1972-08-10 - 72081061175

COPD Medicatiehistoriek

- AIRBUFO FORSPIRO 320MCG/9,0MCG INHAL. 3 X 60DOSIS
1 aflevering(en) - laatste aflevering: 17/12/2024
- AIRBUFO FORSPIRO 320MCG/9,0MCG INHAL. 1 X 60DOSIS
1 aflevering(en) - laatste aflevering: 17/12/2024
- AIRBUFO FORSPIRO 160MCG/4,5MCG INHAL. 2 X 60DOSIS
1 aflevering(en) - laatste aflevering: 17/12/2024
- AIRBUFO FORSPIRO 160MCG/4,5MCG INHAL. 6 X 60DOSIS
1 aflevering(en) - laatste aflevering: 17/12/2024
- ACEDICONE COMP. 20 X 5 MG
79 aflevering(en) - laatste aflevering: 28/06/2024

Geneesmiddelenhistoriek
is up to date!

Eerste gesprek Tweede gesprek

Gespreksinformatie

Datum tweede gesprek

12/05/2025

Naam apotheker tweede gesprek

Isabelle Zorgjans

Medische achtergrondinformatie

Notities (medische informatie – aandachtspunten – levensstijl - opvolging ...)

Ernstige COPD: combi LAMA+LAMA; Zuurstoftherapie; roker; ziekenhuisopname november 2024; Huisarts en diëtist geconsulteerd na 1ste gesprek

Aandoening en Symptomen

Kennis/begrip

Notities kennis/begrip

Onderwerpen waarvoor kennis/begrip onvoldoende is

Exacerbaties, Alarmsymptomen

Exacerbaties, Alarmsymptomen

Notities kennis/begrip tweede gesprek

Behandelplan exacerbaties werd opgesteld ism arts

Bezorgdheden

Notities bezorgdheden

Ludo vindt het jammer dat hij niet meer kan gaan wandelen met zijn hond

Notities bezorgdheden tweede gesprek

Minder last bij wandelen

Je ziet notities en bevindingen
uit het eerste gesprek en kan
deze aanvullen

Je kan aangeven of toestand
verslechterd, ongewijzigd of
verbeterd is

Verslechterd Ongewijzigd Verbeterd

Verslechterd Ongewijzigd Verbeterd

Nieuwe notities mogelijk

Elhassan Baazizi (52)

1972-08-10 - 72081061175

COPD Medicatiehistoriek

AIRBUFO FORSPIRO 320MCG/9,0MCG INHAL. 3 X 60DOSIS

1 aflevering(en) - laatste aflevering: 17/12/2024

AIRBUFO FORSPIRO 320MCG/9,0MCG INHAL. 1 X 60DOSIS

1 aflevering(en) - laatste aflevering: 17/12/2024

AIRBUFO FORSPIRO 160MCG/4,5MCG INHAL. 2 X 60DOSIS

1 aflevering(en) - laatste aflevering: 17/12/2024

AIRBUFO FORSPIRO 160MCG/4,5MCG INHAL. 6 X 60DOSIS

1 aflevering(en) - laatste aflevering: 17/12/2024

ACEDICONE COMP. 20 X 5 MG

79 aflevering(en) - laatste aflevering: 28/06/2024

GESPREK

HISTORIEK

Eerste gesprek

Tweede gesprek

Gespreksinformatie

Datum tweede gesprek

12/05/2025

Wie heeft het gesprek geïnitieerd?

Apotheker

Naam apotheker tweede gesprek

Isabelle Zorgjans

Medische achtergrondinformatie

Notities (medische informatie – aandachtspunten – levensstijl - opvolging ...)

Ernstige COPD: combi LAMA+LAMA; Zuurstoftherapie; roker; ziekenhuisopname november 2024; Huisarts en diëtist geconsulteerd na 1ste gesprek

Aandoening en Symptomen

Medicamenteuze behandeling: inhalatoren en co-medicatie

Vaccinatie en niet-medicamenteuze behandeling

Acties

Blanco template verslag arts

Mail/folder naar patient

Patiëntenfolder visualiseren

OPSLAAN

FINALISEREN

The screenshot displays the eForm COPD interface. At the top, a green header bar contains the text "eForm COPD" and a patient ID "TEST_PHARMACY_69003325". Below this, a patient profile bar shows "Elhassan Baazizi (52)" and "1972-08-10 - 72081061175". The main content area is divided into two sections: "GESPREK" (Conversation) and "HISTORIEK" (History). The "HISTORIEK" section is highlighted with a red box and an orange arrow. Below this, a table lists medication history entries. The table has two columns: "Datum" (Date) and "Bekijken" (View). The entries are as follows:

Datum	Bekijken
17/03/2025 - 14:55	
17/03/2025 - 10:02	
27/02/2025 - 15:37	
27/02/2025 - 22:33	
26/02/2025 - 15:42	
26/02/2025 - 15:26	
25/02/2025 - 16:19	
25/02/2025 - 16:19	
25/02/2025 - 16:15	
25/02/2025 - 12:08	
25/02/2025 - 11:58	

On the left side of the medication history table, there is a list of medication entries for "AIRBUFO FORSPIRO 320MCG/9,0MCG INHAL. 3 X 60DOSIS" and "AIRBUFO FORSPIRO 160MCG/4,5MCG INHAL. 2 X 60DOSIS". Each entry includes the date "17/12/2024" and the text "1 aflevering(en) - laatste aflevering:". At the bottom of the interface, there are three buttons: "Bianco template verslag arts", "Medicatie naar patiënt", and "Patiëntmedicatie visualiseren".

Toolbox GGG COPD – www.apb.be

Dienst aankondigen

- Poster
- Informatiefolder (pat)
- Informatiebrief (arts)

Ter ondersteuning

Apotheker

- Protocol
- Geheugensteun
- Steekkaart
- Gespreksformulier
- Gids “Ieder zijn puffer”
- Handleiding eform

Patiënt /arts

- Toestemming VFZ
- Kwaliteitsvol leven met COPD
- Verslag (pat+arts)

Achtergrondinformatie

- Informatie- en opleidingsmateriaal:
- COPD
 - Therapietrouw
 - Rookstop

GGG COPD Gespreksformulier

Bezorgdheden/Ervaringen van de patiënt	Ervaren symptomen (CAT-test)
☐ Bezorgdheden/twijfels:	☐ Hoest
☐ Onvoldende of niet behandelde klachten:	☐ Fluiten
☐ Teveel geneesmiddelen	☐ Beklemmend gevoel thv borst
☐ Kost van de behandeling	☐ Kortademigheid bij inspanningen (helling, trap, ...)
☐ Andere:	☐ Kortademigheid bij dagelijkse activiteiten
	☐ Angst
	☐ Slaapstoornissen
	☐ Vermoeidheid
	☐ Andere:

Onvoldende kennis/onbegrip	Levensstijl
☐ COPD	☐ Roken
☐ Aanpak exacerbaties	☐ Lic en
☐ Herkennen van symptomen	☐ Ma en
☐ Behandeling	☐ Er en
☐ Alarmsymptomen	☐ Ma en
☐ Preventie	☐ Er en
☐ Roken	☐ Fysieke activiteit
☐ Fysieke activiteit	☐ Evenwichtige voeding
☐ Evenwichtige voeding	☐ Andere:
☐ Andere:	

Comedicatie	☐ Oraal corticosteroïd	Algevele
☐ Theofylline	☐ Antitussiva	☐ Griep
☐ Azithromycine	☐ Mucolytica	☐ Pneum
☐ Zuurstof	☐ Rookstopmiddelen	☐ Covid
☐ Antibiotica		☐ Ander
Nota's		
(Kennis? Gebruik? Ongewenste effecten?)		

Ieder zijn puffer, een gids

SABA - Kortwerkende β_2 -mimetica

AiroMir®
Salbutamol
(Start: 2 min.; duur: 4-6 uur)
MDI Autohaler
1-2 inhalaties, max. 14/dag

Novolizer Salbutamol®
Salbutamol
(Start: 2 min.; duur: 4-6 uur)
DPI Novolizer
1-2 inhalaties, max. 8/dag

Ventolin®
Salbutamol
(Start: 2 min.; duur: 4-6 uur)
MDI
1-2 inhalaties, max. 8/dag

SAMA - Kortwerkende anticholinergica

Atrovent®
Ipratropium
(Start: 15 min.; duur: 4-6 uur)
MDI
2-4 inhalaties, max. 12/dag

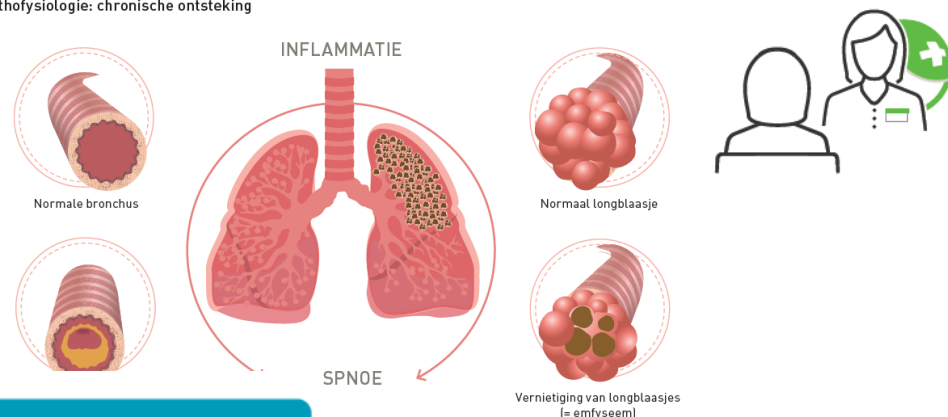
SABA + SAMA

Duovent®
Fenoterol + Ipratropium
(Start: 5 min.; duur: 6 uur)
MDI
1-2 inhalaties, max. 8/dag

Materiaal

Pathofysiologie: chronische ontsteking

Vermindering van gasuitwisseling + verlies van elasticiteit van de longen

LABA - Langwerkende β_2 -mimetica

Foradil®
Formoterol
(Start: 2 min.; duur: 12 uur)
DPI Aerolizer
1-2 inhalaties 2x/dag

Formagel®
Formoterol
(Start: 2 min.; duur: 12 uur)
DPI Axhaler
1-2 inhalaties 1-2x/dag

Formoair®
Formoterol
(Start: 2 min.; duur: 12 uur)
MDI
1-2 inhalaties 2x/dag

Novolizer Formoterol®
Formoterol
(Start: 2 min.; duur: 12 uur)
DPI Novolizer
1-2 inhalaties 2x/dag

Onbrez®
Indacaterol
(Start: 5 min.; duur: 24 uur)
MDI Breezhaler
1 inhalatie 1x/dag

Striverdi®
Olodaterol
(Start: 5 min.; duur: 24 uur)
MDI RespiMat
2 inhalaties 1x/dag

Serevent®
Salmeterol
(Start: 15-30 min.; duur: 12 uur)
MDI Evohaler
2 (max. 4) inhalaties 2x/dag

Serevent®
Salmeterol
(Start: 15-30 min.; duur: 12 uur)
DPI Diskus
1 (max. 2) inhalaties 2x/dag

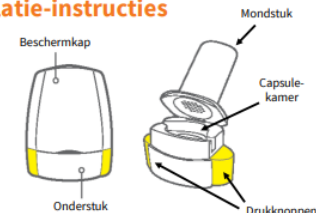
MY PUFF
www.mypuff.be

Deze informatie wordt je aangeboden door je apotheker

Breezhaler® - Inhalatie-instructies

Het inhaleren van geneesmiddelen is de meest doeltreffende aanpak om longaandoeningen te behandelen.

Een juiste inhalatietechniek is belangrijk voor een succesvolle therapie. Volg zorgvuldig onderstaande aanbevelingen om op zo veel mogelijk geneesmiddel op de juiste plaats in de longen te krijgen.

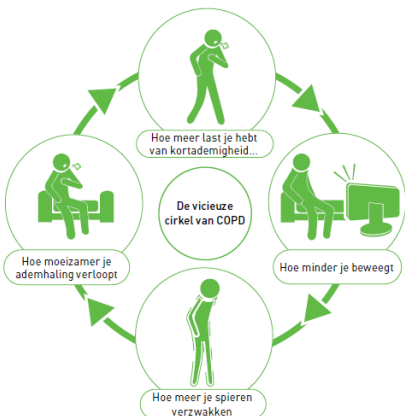
Gebruik van de inhalator

- Verwijder de beschermkap door ze recht naar boven te trekken.
- Houd het onderste stevig vast en klap het mondstuk open in de richting van de pijl om de capsulekamer te openen (Figuur A).
- Haal een capsule uit de verpakking en plaats deze in de capsulekamer. Steek de capsule niet langs boven in het mondstuk! (Figuur B) Draai het mondstuk terug dicht tot je een klik hoort.
- Houd het toestel rechtop, met het mondstuk naar boven gericht. Druk beide knoppen aan de zijkant van het toestel volledig en gelijktijdig in om de capsule te door boren (Figuur C). Laat de knoppen vervolgens weer los. Je hoort een krakend geluid wanneer de capsule doorboord wordt. Het is belangrijk de knoppen volledig in te drukken, zoniet is er een minder goede doorboring van de capsule.
- Neem een rechte houding aan en buig het hoofd licht achterover. Adem volledig uit, weg van het toestel. Zo vermijd je dat de binnenkant van het toestel vochtig wordt.
- Plaats het mondstuk tussen de tanden en sluit de lippen rond het mondstuk. Houd hierbij het toestel met de drukkknoppen naar de zijkant gericht (niet boven en onder gericht). Druk deze knoppen nu niet meer in (Figuur D).
- Adem gelijktijdig en zo diep mogelijk in. Let er op dat je niet langs de neus inademt. Tijdens het inademen hoor je een zoemend geluid. Dit is nodig om het poeder uit de capsule te zuigen. Je krijgt een zoete smaak in je mond.
- Haal de inhalator uit je mond. Hou de adem 5 tot 10 tellen in en adem

D. Scan de QR-code om de inhalatie-instructies in video te bekijken

Stempel apotheker

Dit overzicht is met de grootst mogelijke zorgvuldigheid opgesteld door de Dienst Wetenschappelijke Projecten van het Centrum Wetenschappelijke Ontwikkeling voor Apothekers (CWOA). De informatie is gebaseerd op de SKP van de specialisten en de terugbetalingsvoorwaarden. Deze gegevens wijzigen regelmatig waardoor de informatie na publicatiedatum achterhaald, onvolledig of onjuist kan zijn. April 2024.

Materialaal beroepsverenigingen

- **De Westvlaamse Apothekersvereniging**

- Themapagina 'COPD' op de website met ruime aandacht voor het GGG (doelgroep, opstart, verloop, tarifiering)
- Twee baliekranten
 - GGG COPD – Criteria en verloop
 - GGG COPD – Protocol gesprek
- Opname van een webinar over het GGG COPD (2024)

- **KOVAG**

- Themapagina 'GGG's' op de website

- **KAVA**

- Themapagina 'GGG COPD' op de website
- Tool GGG COPD: handig boekje waarmee je het gesprek in de apotheek kan aangaan
- Overzicht van alle materialen rond GGG COPD op FarmaContent

- **Apotheia**

- Themapagina 'GGG COPD' op de website

Materialen Zorgzaam Leuven – Chiesi

GGG Astma & COPD - praktisch

Honorarium

- Informatiegesprek Gesprek 1
- Opvolgggesprek Gesprek 2

25,94€ Per gesprek (incl. BTW 6%)

Gratis voor de patiënt

1 GGG (= 2 gesprekken) per jaar

Invullen Eform GGG COPD verplicht

Toestemming Voortgezette Farmaceutisch Zorg

NOG ENKELE PRAKTISCHE TIPS

- Afficheer de dienst in je apotheek en sociale media
- Overleg binnen het team – reserveer tijd
 - **Hoe patiënten selecteren?** (focus op bepaalde puffers, focus op aflevering Duovent, Ventolin ...)
 - **Welke materialen/hulpmiddelen gebruiken tijdens gesprek?** (Steekkaart, gespreksformulier, inhalatie-instructies, demotoestellen, ...)
 - Bekijk de materialen op de [toolbox van APB](#) (> MyAPB > Toolboxen > Farmaceutische zorgdiensten > COPD)
 - Gebruik de e-form of ander materiaal om je gesprek structuur te geven
 - **Waar laten we het gesprek doorgaan?** (aparte ruimte of aan de balie)
 - **Wanneer kan een afspraak ingepland worden?** (welke dagen/uren komen het beste uit in de apotheek)
 - **Hoe pakken we het 2de gesprek aan?** (op afspraak, telefonisch, in memo zetten, ...)
- **Begin eenvoudig:** Kies een patiënt die je goed kent
- **Heb een doel voor ogen:** “In de maand april wil ik graag 3 keer het GGG COPD uitvoeren.”
- **Bevorder de arts-apotheker relatie:**
 - > Verduidelijk aan de arts(en) wat een GGG COPD/astma inhoudt (MFO)
 - > Informeer de arts het resultaat, zeker indien Rx

Succes!

Heb je zin om te starten met GGG COPD?

- ☐ Zeker, ik ben reeds gestart
- ☐ Zeker, morgen begin ik eraan
- ☐ Ik wacht nog even af
- ☐ Nee, niets voor mij

Vragen of meer info: isabelle.dewulf@apb.be